

poduzeli napori i omogućilo otvaranje radnih mjesta za asistente u obrazovanju nacionalnih manjina.

II. Završne odredbe

Član 13.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja, primjenjuje se od školske 2005/2006 godine.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosna i Hercegovine
Hercegovačko-neretvanski kanton
Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta

Broj: 05-01-40-167/05

Mostar, 7. februara 2005.

Ministar
Jago Musa, prof.s.r.

11

P R A V I L N I K

O ODGOJU I OBRAZOVANJU DJECE S POSEBNIM OBRAZOVNIM POTREBAMA U OSNOVNIM I SREDNJIM ŠKOLAMA

Ovaj podzakonski akt izrađen je u skladu s članom 19. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini i relevantnim zakonima koji se trenutačno primjenjuju u Hercegovačko-neretvanskom kantonu.

Član 1.

Ovim Pravilnikom određuje se inkluzija učenika s posebnim obrazovnim potrebama u osnovnim i srednjim školama, kriteriji prema kojima nadležno ministarstvo utvrđuje uslove i način formiranja odgojno-obrazovnih grupa i razrednih odjeljenja u koja su uključeni učenici s posebnim obrazovnim potrebama u redovnim školama.

Član 2.

Osnovno školovanje djece s posebnim obrazovnim potrebama provodi se u redovnoj osnovnoj i srednjoj školi prema organizacijskim oblicima koji osiguravaju njihovu inkluziju (uključivanje).

Član 3.

Inkluzija iz člana 2. ovog Pravilnika realizovat će se prema predviđenim Pedagoškim standardima i normativima za obrazovanje djece s posebnim obrazovnim potrebama.

Član 4.

Inkluzija se ostvaruje uključivanjem djece s posebnim obrazovnim potrebama u odjeljenja osnovne i srednje škole na temelju preporuka stručnoga tima.

a) Stručni tim u redovnoj osnovnoj školi čine pedagog/psiholog ili pedagog, psiholog, defektolog, logoped i nastavnik. Roditelj prisustvuje radu stručnoga tima.

Zadaci stručnog tima su: analiza dokumentacije učenika upisanog u prvi razred, određivanje defektološkoga, logopedskog, pedagoškog i edukativnog statusa nakon izvršene opservacije, izrada individualnoga prilagođenoga plana i programa u saradnji s nastavnikom, praćenje metodičko-didaktičke realizacije, provedba logopedškoga i defektološkoga tretmana, saradnja s nastavnicima i roditeljima i obavljanje evaluacije individualnog prilagođenoga plana i programa.

U redovno odjeljenje može se uključiti jedno do troje djece s posebnim obrazovnim potrebama. U redovnom odjeljenju broj učenika u proporciji s brojem djece s posebnim obrazovnim potrebama smanjivat će se direktno u omjeru 1 učenik s posebnim obrazovnim potrebama: 3 učenika iz optimalnog broja djece u redovnom odjeljenju u skladu s Pedagoškim standardima (27 učenika).

Dijete s posebnim obrazovnim potrebama iz stava 1. ovoga člana svladava redovne ili prilagođene nastavne programe prilagođene individualnim potrebama djeteta, individualiziranim postupcima i posebnom dodatnom pomoći koju pruža stručni tim.

Obrazovanje djece s posebnim obrazovnim potrebama u srednjim školama osigurat će im sticanje praktičnih vještina i znanja koja će im omogućiti jednake prilike za zaposlenje i ostale uslove koje jednako uživaju osobe bez onesposobljenja.

Član 5.

Prilagođeni program iz člana 4. ovog Pravilnika je program primjeren osnovnim karakteristikama teškoće kod djeteta, a u pravilu predstavlja smanjivanje složenosti i obima pri odabiru nastavnih sadržaja obogaćenih specifičnim metodama, sredstvima i pomagalicama.

Nadležno ministarstvo za obrazovanje imenuje i određuje broj mobilnih stručnih timova koji će pružati stručnu pomoć školama, ukoliko u školama ne postoje adekvatni stručni timovi. Stručni timovi imenuju se od već postojećih eksperata koji posjeduju stručno znanje o inkluziji djece s posebnim obrazovnim potrebama. Stručni tim koji pomaže nastavniku čine: defektolog, pedagog/psiholog, logoped, socijalni radnik.

Studenti završnih godina pedagoških akademija/fakulteta, svršeni učenici učiteljskih škola, nastavnici koji se pripremaju za polaganje stručnog ispita, osobe na civilnome služenju vojnoga roka, a koji

su stručnjaci u tome, mogu pružiti pomoć djetetu s posebnim obrazovnim potrebama određeni period vremena (koji ne smije biti kraći od polugodišta).

Kroz saradnju s pedagoškim zavodima/Zavodom za školstvo, vlade bi trebale planirati projekte o zapošljavanju za uključenje asistenata u redovna odjeljenja. Svršeni učenici učiteljskih škola mogli bi se zapošljavati kao asistenti u inkluzivnim odjelima.

Član 6.

Programe za djecu s posebnim obrazovnim potrebama ostvaruju defektolozi određene specijalnosti i nastavnici razredne i predmetne nastave za koje će biti organizovana odgovarajuća stručna obuka.

Član 7.

Djeca s posebnim obrazovnim potrebama uključuju se u redovno školovanje na osnovu rješenja nadležnog tijela, a na osnovu mišljenja stručnog tima nakon perioda opservacije koja će se obaviti u prirodnoj sredini (redovnoj školi).

Period opservacije započinje na prijedlog nastavnika razredne ili predmetne nastave ili staratelja djeteta, traje najmanje tri mjeseca, a za učenike prvog razreda najmanje prvo polugodište. U proces opservacije aktivno su uključeni staratelj, nastavnici i članovi stručnog tima koji na osnovu stečenih spoznaja o djetetu daju preporuke i, ukoliko je nužno, predlažu tretman.

Član 8.

Djeca s većim i kombinovanim poteškoćama u razvoju obrazuju se u specijalizovanim ustanovama opremljenim za obrazovanje djece s ozbiljnim i kombinovanim poteškoćama u razvoju ili u posebnim odjeljenjima za djecu s posebnim obrazovnim potrebama u redovnim školama na osnovu preporuka stručnog tima, a u skladu s članom 19. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini.

Član 9.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu u školskoj 2005/2006. godini.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosna i Hercegovine
Hercegovačko-neretvanski kanton
Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta

Broj:05-01-40-166/05
Mostar, 7. februara 2005.

Ministar
Jago Musa, prof.s.r.

12

Na osnovu člana 37. stav 1. i člana 49. stav 2. Zakona o zaštiti okoline ("Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona", broj 7/04), Ministar građevnja, prostornog uređenja i zaštite okoline Hercegovačko-neretvanskog kantona, d o n o s i:

P R A V I L N I K

O DJELATNOSTIMA, POGONIMA I POSTROJENJIMA KOJI MOGU BITI IZGRAĐENI I PUŠTENI U RAD SAMO AKO IMAJU OKOLINSKU DOZVOLU

I - OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom utvrđuju se:

- djelatnosti, pogoni i postrojenja ili pogona i postrojenja sa značajnim izmjenama u radu, za koje će Ministarstvo odlučiti da li je potrebna procjena utjecaja na okolinu u postupku izdavanja okolinske dozvole,
- djelatnosti, pogoni i postrojenja ili pogona i postrojenja sa značajnim izmjenama u radu koje mogu biti pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu izdatu od strane Ministarstva.

Ovim pravilnikom obuhvaćene su i planirane djelatnosti u prostoru koje ne spadaju u pogone i postrojenja, a čije provođenje može dovesti do značajnog utjecaja na okolinu.

Ministarstvo izdaje okolinsku dozvolu na period od pet godina.

II - POGONI I POSTROJENJA ZA KOJE SE PROCJENA UTJECAJA NA OKOLINU VRŠI NA OSNOVU PROCIJENE KANTONALNOG MINISTARSTVA

Član 2.

Djelatnosti pogona i postrojenja za koja se procjena utjecaja na okolinu vrši na osnovu provjere Ministarstva su:

a) Energetska industrija

1. Hidroelektrane sa instaliranom snagom manjom od 1MW,
2. Industrijsko briketiranje ugljena i lignita sa kapacitetom od 5.000 do 25.000 t,